Jätealan ulosmyyntirajan merkityksestä

Talousvaliokunta 16.11.2022

Lasse Pöyry

Vanhempi ekonomisti

Ulosmyyntirajan tarkoitus

- Sidosyksikkösääntelyllä ja ulosmyynnin rajoittamisella pyritään ehkäisemään kilpailuneutraliteettiongelmia
  - Jätealalla vastuunjako julkisen ja yksityisen välillä on periaatteessa selvä
- Jätelaitokset haluavat varmistaa, että kaikki jäte tulee asianmukaisesti käsitellyksi
  - Oikea tapa varmistaa tämä on TSV-palvelut

Markkinaehtoinen toiminta vs. TSV-palvelut

- Jätelaitokset voivat tarjota markkinaehtoista palvelua yrityksille ”suoraan”
  - Markkinaehtoisen hinnoittelun vaatimus
- TSV-palvelu edellyttää markkinapuutteen toteamista Materiaalitorilla
  - Jos vuotuinen palvelutarve arviolta yli 2000€, eikä yllättävä ja kiireellinen tarve
  - Hinnoittelu ei ole markkinaehtoista, mutta ei saa alittaa vastaavan muun kuntavastuullisen palvelun hintaa

Esityksen vaikutukset ja kiertotalouden edistäminen

- Kunnallisten jätelaitosten merkitys
  - Erilliskeräys yhdessä tuottajavastuuorganisaatioiden kanssa (pakkausjätteet)
  - Jätteenpolton vähentäminen
  - Markkinaehtoinen toiminta, yhtiöittäminen
- Yksityisten jätehuoltoyhtiöiden merkitys
  - Aktiivisia toimijoita kilpailluilla markkinoilla
  - Kilpailu edistää hyvinvointia ja innovaatioita
    - Kilpailuneutraliteetin merkitys

Miten kaikki menisi ”oikein”

- Yksityiset jätehuoltoyhtiöt kilpailevat yritysten jätehuollosta
- Markkinapuutetilanteessa yritykset käyttävät jätelaitosten TSV-palveluita
- Kunnalliset jätelaitokset eivät lähtökohtaisesti kilpaile yritysten jätteistä
  - TSV-palveluilla ei tavoitella voittoja
  - Mahdollinen markkinaehtoinen toiminta voidaan yhtiöittää

Ulosmyyntiraja

- Korkea ulosmyyntiraja on kilpailuneutraliteettihaaste
- Alhainen raja voi olla joustamattomuudessaan tehoton
- Sopiva ja riittävä raja liittyy suurelta osin TSV-palveluiden oikeellisuuteen
  - Yritykset keskenään yhdenvertaisessa asemassa
  - Markkinapuute aitoa → palvelun tarve → palvelun tarjonta
- Ulosmyyntirajan yhteys kiertotalouden edistämiseen on epäselvä
  - KKV:n näkemys on, että ulosmyyntirajaa tulee tarkastella myöhemmin, kun Materiaalitoria ja markkinapuutteen toteamista on kehitetty
- Liikevaihtoon perustuva ulosmyyntiraja on joka tapauksessa keinotekoinen ja kohtelee jätelaitoksia eri tavoin
  - Liikevaihto on yhtiökohtainen, mutta mahdolliset kilpailuneutraliteettiongelmat voivat esiintyä kapealla liiketoimintasektorilla

Tarkemmin lisää

- Tutkimus jätealan ulosmyyntirajan vaikutuksista
  - https://www.kkv.fi/uploads/sites/2/2022/03/2022-01-tutkimusraportteja-ulosmyyntiraja.pdf

- Materiaalitorin käytettävyys markkinapuutteen toteamisessa
  - https://www.kkv.fi/uploads/sites/2/2022-02-policybrief-materiaalitori.pdf

KKV
Kilpailu- ja
kuluttajavirasto